Lietas Nr. C27175008

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
Liepājā 2016.gada 20.jūlijā

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese R.VĪVA
tiesneses L.KRAULE un J.MAULIŅA
ar tiesas sēdes sekretāri E.ANSULI

izskatīja atklātā tiesas sēdē sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 26.novembra spriedumu civillietu /pers. A/ prasībā pret AS "DnB NORD banka" par līguma noteikumu atzīšanu par spēkā neesošiem, paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un atsvabināšanu no neizdevīgām sekām, atbrīvojot no saistību izpildes.

Civillietu tiesas kolēģija,

k o n s t a t ē j a :

2008.gada 19.novembrī (ar papildinājumiem 23.02.2012) /pers. A/ cēlis Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā prasību pret AS "DnB NORD banka" (kopš 11.11.2011 AS DNB banka), lūdzot atzīt par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža 2006.gada 26.maijā starp pusēm noslēgtā kredīta līguma Nr.5122/6P13 un 2006.gada 21.novembrī noslēgtā kredīta līguma Nr.11680/6H13 10.5.punkta 1) apakšpunktu daļā –"un/vai apzināti sniedz (ir sniedzis) Bankai nepatiesas ziņas", 10.5.punkta 9) apakšpunktu un 12.2.punktu, atsvabināt prasītāju no neizdevīgām nokavējuma sekām, atzīstot par spēkā neesošu atbildētāja 2008.gada 30.oktobra paziņojumu Nr.002-07/1-01-136 par noslēgto kredīta līgumu pirmstermiņa izbeigšanu un kredīta saistību pirmstermiņa izpildīšanu no tās sagatavošanas dienas, atbrīvojot prasītāju no saistību izpildes pēc kredīta līguma Nr.5122/6P13 un Nr.11680/6H13 saistību izpildes uz laiku no 2009.gada 10.janvāra līdz sprieduma šajā lietā likumīgā spēkā stāšanās dienai, attiecīgi proporcionāli pārceļot galējo aizdevuma atmaksas termiņu, kā arī piedzīt no atbildētāja visus tiesāšanās izdevumus. Prasība pamatota uz Civillikuma 1., 1404., 1427., 1433., 1469., 1651., 1657., 1470.pantu un Patērētāju tiesību aizsardzības likumu.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2009.gada 17.novembra lēmumu prasība atstāta bez izskatīšanas, savukārt ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 7.jūnija lēmumu minētais lēmums atcelts lieta nodota jaunai izskatīšanai.

Ar **Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas** 2015.gada 26.novembra spriedumu prasība noraidīta pilnībā. Tiesa konstatējusi, kas 2006.gada 26.maijā starp pusēm noslēgts kredīta līgums Nr.5122/6P13 par kredītu 43800 EUR apmērā, ar atmaksas termiņu līdz 2026.gada 25.maijam (turpmāk - Aizdevuma līgums Nr.1), savukārt 2006.gada 21.novembrī kredīta līgums Nr.11680/6H13 par kredītu 88560 EUR apmērā ar atmaksas termiņu līdz 2031.gada 20.novembrim (turpmāk - Aizdevuma līgums Nr.2), nekustamā īpašuma iegādei.

Tiesa secinājusi, ka prasība pamatota ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām, taču prasītājs nav pietiekami pamatojis, kāpēc viņš būtu atzīstams par patērētāju attiecīgā likuma izpratnē, tiesiskajās attiecībās, kuras nodibinātas ar Aizdevuma līgumiem.

No Latvijas Bankas Kredītu reģistra izdrukas tiesa konstatējusi, ka prasītājam izsniegti četri kredīti mājokļa iegādei. 2007.gada 19.decembrī starp prasītāju un /pers. B/ noslēgts īres līgums par nekustamā īpašuma /adrese A/, izīrēšanu. Minēto īpašumu prasītājs iegādājies kredītā saskaņā ar 2006.gada 21.novembra Kredīta līgumu Nr.11680/6H13 un tas ieķīlāts par labu atbildētājam saskaņā ar 2006.gada 21.novembra Ķīlas līgumu Nr.11680/6H13-1. Tiesa kā vispārzināmu atzinusi faktu, ka 2004.gadā un turpmākajos gados sakarā ar kreditēšanas pieejamību operācijas ar nekustamajiem īpašumiem, nolūkā gūt peļņu, nereģistrējot savu komercdarbību, veica ievērojams skaits Latvijas iedzīvotāju. Pamatojoties uz minēto, tiesa secinājusi, ka ir pierādīts, ka prasītājs veicis saimniecisko darbību, kas saistīta ar operācijām ar nekustamiem īpašumiem un kredīta līgumu mērķis bijis šīs saimnieciskās darbības nodrošināšana. Līdz ar to prasītājs nav atzīstams par patērētāju Patērētāju tiesību aizsardzības likuma izpratnē.

Attiecībā uz Aizdevuma līgumu Nr.1. un Nr. 2. 10.5.punkta 1) apakšpunktu sekojošā daļā: "un/vai apzināti sniedz (ir sniedzis) Bankai nepatiesas ziņas" un 10.5.punkta 9) apakšpunktu atzīšanu par spēkā neesošiem, tiesa pamatojusies uz Kredītiestāžu likuma 52.panta pirmo daļu un 73.pantu (redakcija, kas bija spēkā līgumu noslēgšanas brīdī) un secinājusi, ka prasītājs līgumu noslēgšanas brīdī nav norādījis esošās kredītsaistības, kā arī pēc aizdevuma līgumu noslēgšanas nav informējis atbildētāju par jaunām aizdevuma saistībām pret citām bankām. Aizdevuma līgumā iekļautais pienākums paziņot par citu saistību uzņemšanos vai uzņemšanās nodomu nav vērtējams kā aizņēmēju ierobežojošs vai netaisnīgs. Tas vērtējams kā likumā noteikts un līgumā iekļauts bankas pienākums izvērtēt kredīta ņēmēja spēju pildīt līgumā noteiktās saistības. Līdz ar to, līgumu 8.3.punktā norādītā paziņošanas pienākuma nepildīšanas sekas nevar atzīt par nesamērīgi smagām. No papildus saistību uzņemšanās atkarīga prasītāja spēja pildīt no Aizdevuma līgumiem izrietošās maksājumu saistības. Šajā punktā nav noteikts kategorisks aizliegums patērētājam noslēgt līgumus ar citām kredītiestādēm un uzņemties papildus saistības, bet paziņot par to uzņemšanos, lai banka varētu izvērtēt, vai tās neapdraud esošo saistību izpildi. Aizņēmēja vienpusējs un subjektīvs vērtējums par savu maksātspēju nav atzīstams par pamatotu.

Prasītājs apstrīdējis Aizdevuma līgumu Nr.1. un Nr.2. II daļas 12.2.punktu, kas satur šķīrējtiesas klauzulu, norādot, ka līguma noteikumi netika apspriesti. Saskaņā ar Civillikuma 1427. un 1431.pantā noteikto un no Aizdevuma līgumu 13.9.punktos ietvertajiem prasītāja apliecinājumiem pirms pušu parakstiem, tiesa secinājusi, ka aizņēmējs sapratis, kādas saistības uzņemas un labprātīgi tām piekritis. Līdz ar to nav pamata apšaubīt prasītāja gribu, parakstot aizdevuma līgumus. Lietā nav pierādījumu, ka prasītāja griba noslēgt līgums būtu radusies maldības, viltus vai spaidu ietekmē un viņš rakstveidā vai mutvārdos vērsies pie atbildētāja saistībā ar aizdevuma līguma nosacījumiem. Bez tam, apstrīdētajā punktā ietvertā šķīrējtiesas klauzula paredz strīdu izskatīšanu pēc prasītāja izvēles Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesā vai vispārējās jurisdikcijas tiesā. Līdz ar to noteiktā prasītāja izvēles iespēja nekavē un neizslēdz patērētāja tiesības vērsties tiesā. Neskatoties uz to, ka prasītājs nav pamatojis kāpēc viņš būtu atzīstams par patērētāju, tiesa norādījusi, ka 2009.gadā Patērētāju tiesību aizsardzības likumā tika iekļauti grozījumi, ka šķīrējtiesu līgums (klauzula) aizdevuma līgumā var būt viens no netaisnīgiem līguma noteikumiem, ko var atzīt par spēkā neesošu, līdz ar ko šādas lietas šķīrējtiesas vairs nepieņem izskatīšanai un neizskata. Bez tam atbildētāja prasība pret prasītāju par no aizdevuma līgumiem izrietošu saistību izpildi 2015.gadā celta vispārējās jurisdikcijas tiesā.

Attiecībā uz prasījumiem par atsvabināšanu no nelabvēlīgām sekām, atbrīvojot no saistību izpildes, atzīstot par spēkā neesošiem atbildētāja paziņojumus par līgumu pirmstermiņa izbeigšanu, tiesa secinājusi, ka prasījums pamatots ar to, ka prasītājs 2009.gada 10.janvārī cietis smagā negadījumā, pēc kura viņam piešķirta invaliditāte. No lietas materiālos esošajiem pierādījumiem tiesa konstatējusi, ka paziņojums par līgumu pirmstermiņa izbeigšanu un kredīta saistību izpildīšanu prasītājam nosūtīts 2008.gada 30.oktobrī - pirms negadījuma. Līdz ar to aizdevuma līgumu pirmstermiņa izbeigšana nav saistāma ar prasītāja veselības stāvokli pēc 2009.gada 10.janvārī pārciestā negadījuma, bet gan ar atbildētāja konstatētiem būtiskiem līguma pārkāpumiem - nav informējis banku par savām esošajām un plānotajām jaunajām kredītsaistībām.

Tiesa atzinusi, ka prasītāja norādītais par nespēju izpildīt saistības, jo valstī iestājusies ekonomiskā krīze, nav uzskatāms par nepārvaramas varas apstākļiem, jo ekonomiskās situācijas pasliktināšanās valstī nav atzīstama par nepārvaramas varas apstākli, vērtējot pušu civiltiesisku darījumu. Ievērojama apmēra kredītsaistību uzņemšanās ir saistāma ar paša prasītāja risku un atbildību.

Tiesa secinājusi, ka atbildētāja vienpusēja atkāpšanās no aizdevuma līgumiem ir pamatota ar aizdevuma līgumu II daļas 10.5.1., 10.5.9. punktos pielīgtajām atbildētāja tiesībām un ar likumu. Atbildētājs pamatoti izmantojis savas tiesības, jo prasītājs nepildīja savas aizdevuma līgumos noteiktās saistības.

Prasītājs/pers. A/ pārsūdzējis apelācijas kārtībā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2015.gada 26.novembra spriedumu, lūdzot to atcelt un prasību apmierināt, atbrīvot no valsts nodevas nomaksas, kā arī atsvabināt prasītāju no neizdevīgām nokavējuma sekām, atzīstot par spēkā neesošu atbildētāja 2008.gada 30.oktobra paziņojumu Nr.002-07/1-01-136, atbrīvojot prasītāju no saistību izpildes pēc 2006.gada 26.maija kredīta līguma Nr.5122/6P13 un 2006.gada 21.novembra kredīta līguma Nr.11680/6H13 saistību izpildes uz laiku no 2009.gada 10.janvāra līdz sprieduma šajā lietā likumīgā spēkā stāšanās dienai, attiecīgi proporcionāli pārceļot galējo aizdevuma atmaksas termiņu, piedzīt no atbildētāja visus tiesāšanās izdevumus.

Norāda, ka tiesa nepamatoti konstatējusi, ka kredītu mērķis bijis prasītāja saimnieciskās darbības nodrošināšana. Tiesas izvērtētie pierādījumi paši par sevi uz to nenorāda. No tā, ka prasītājam pieder viens nekustamais īpašums nevar izdarīt secinājumu, ka viņš veic saimniecisko darbību ar nekustamajiem īpašumiem. Negatīvu faktu pašu par sevi nevar pierādīt.

Tiesa nepamatoti konstatējusi, ka konkrētajā situācijā nepārvaramas varas apstākļi nav iestājušies. Izdarot šādu secinājumi tiesa atstājusi bez ievērības faktus, kuriem ir būtiska nozīme lietas izskatīšanā. Proti, 2010.gada 10.janvārī prasītājs cieta negadījumā, gūstot smagas traumas. Pēc negadījuma nespēja izteikt savu gribu, apzināties savas darbības, nestrādāja algotu darbu, viņam tika piešķirta invaliditāte, kā arī konstatētas psihiska rakstura, atmiņas un spriešanas spēju izmaiņas.

Pamatojoties uz Civillikuma 1651. un 1657.pantu norāda, ka nav vainojams uzmanības trūkumā, viegļprātībā vai nolaidībā, jo pirms negadījuma pildīja saistības. Uzņemoties saistības pret atbildētāju izvērtēja savas iespējas tās pildīt, taču nevarēja prognozēt un ietekmēt ilgstošas darba nespējas iestāšanos. Šos apstākļus tiesa spriedumā nav vērtējusi, aprobežojusies ar nepārvaramas varas apstākļu vērtējumu attiecībā uz ekonomisko situāciju valstī, tādējādi pārkāpjot Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktās prasības.

Atzīsto, ka atbildētāja 2008.gada 30.oktobra paziņojums par līgumu pirmstermiņa izbeigšanu un kredītā saistību izpildi, nosūtīts prasītājam pirms negadījuma un, ka tas saistīts ar atbildētāja neinformēšanu par esošajām un plānotajām saistībā, tiesa radušos situāciju nav vērtējusi atbilstoši taisnīguma apsvērumiem un Civillikuma 1.pantā noteiktajiem labas ticības principiem, nevērtējot lietas izskatīšanas brīdī pastāvošos faktiskos apstākļus un tiesiskos lietas apstākļus.

Atzīstot, ka pienākums paziņot par citu saistību uzņemšanos vai uzņemšanās nodomu nav vērtējams kā aizņēmēju ierobežojošs vai netaisnīgs noteikums, tiesa izvairījusies izvērtēt šī noteikuma samērīgumu ar sekām, kādas konkrētajā gadījumā ir iestājušās.

Neskatoties uz to, ka viņš nebija informējis banku par iepriekšējām kredītsaistībām, viņš nebija pieļāvis tādus līgumu noteikumu pārkāpumus, kas būtu atbildētājam radījuši zaudējumus, proti, maksājumi tika veikti. Tiesa atstājusi bez ievērības arī apstākli, ka aizpildot 2006.gada 14.marta pieteikumu kredīta saņemšanai, prasītājs atbildētāja kredīta menedžeri informēja par viņam piešķirto studiju kredīt, uz ko saņēmis atbildi, ka to var nenorādīt, tā apmērs nav būtisks.

Uzskata, ka samērīga līguma 8.3.punkta pārkāpuma sankcija būtu līgumsods, nevis līguma pirmstermiņa izbeigšana.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka vēršoties tiesā un lūdzot atcelts paziņojumu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu un saistību izpildi par spēkā neesošu, prasītājs vēlas turpināt starp pusēm pastāvošās līgumattiecības, vienojoties par jaunu saistību izpildes kārtību. Tādējādi nekādi netiktu aprobežotas atbildētāja tiesības, bet tiktu dota iespēja prasītājam nekļūt maksātnespējīgam atbildētāja nelabticīgu tiesību izlietošanas dēļ.

Papildus prasītājs lūdzis tiesu atbrīvot viņu no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu, norādot, ka viņa mantiskais stāvoklis nav tāds, lai nomaksātu noteikto valsts nodevu. Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 1.februāra lēmumu minētais lūgums noraidīts.

Atbildētājs - AS DNB banka iesniedzis paskaidrojumos par apelācijas sūdzību. Norāda, ka pārsūdzētais spriedums ir tiesisks un pamatots. Tiesa pareizi konstatējusi lietas faktiskos apstākļus, līdz ar to apelācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 32.[1]panta pirmo daļu, ātrākas izskatīšanas nodrošināšanai, lieta nosūtīta izskatīšanai Kurzemes apgabaltiesai.

Novērtējot lietā esošos pierādījums, pušu paskaidrojumus un apelācijas sūdzības motīvus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība ir nepamatota un noraidāma.

Lietā nav strīda par sekojošiem faktiskajiem apstākļiem:

2006.gada 26.maijā starp /pers. A/ kā aizņēmēju un AS DnB NORD Banka (šobrīd - AS DNB banka) kā aizdevēju tika noslēgts kredīta līgums Nr.5122/6P13, saskaņā ar kuru atbildētājs piešķīra aizņēmējam kredītu 43800 EUR apmērā nekustamā īpašuma iegādei, ar atmaksas termiņu līdz 2026.gada 25.maijam (turpmāk tekstā - Aizdevuma līgums Nr.1) (lpp.10-14).

2006.gada 21.novembrī starp /pers. A/ kā aizņēmēju un AS DnB NORD Banka (šobrīd – AS "DNB banka") kā aizdevēju tika noslēgts kredīta līgums Nr.11680/6H13, saskaņā ar kuru atbildētājs piešķīra aizņēmējam kredītu 88560 EUR apmērā nekustamā īpašuma iegādei, ar atmaksas termiņu līdz 2031.gada 20.novembrim (turpmāk tekstā - Aizdevuma līgums Nr.2) (lpp. 15-25).

Uzskatot atsevišķus līguma punktus par netaisnīgiem, prasītājs cita starpā atsaucas arī uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma mērķis, saskaņā ar tā 2.pantā (redakcijā uz līgumu noslēgšanas brīdi) noteikto, ir nodrošināt patērētājam iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, slēdzot līgumu ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju.

Atbildētājs izteicis šaubas par to, kas prasītājs ir atzīstams par patērētāju, kam pievienojusies pirmās instances tiesa. Apelācijas instances tiesa minēto secinājumu atzīst par nepamatotu.

Tas apstāklis, ka prasītājs ņēmis kredītus "mājokļa iegādei" (1.sēj., lpp.56-62) pats par sevi nedod pamatu atzinumam, ka prasītājs nodarbojas ar saimniecisko darbību.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājs iegādājies nekustamo īpašumu – dzīvokli /adrese A/, ko saskaņā ar 2007.gada 19.decembra īres līgumu izīrējis /pers. B/ (1.sēj., lpp.187-190).

Minētais apstāklis tiesas kolēģijas ieskatā nevar būt par pamatu, lai atzītu, ka prasītājs nodarbojas ar saimniecisko darbību, tāpēc apelācijas instances tiesas secina, ka prasītājs Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē atzīstams par patērētāju un pušu tiesiskās attiecības, kas izriet no 2006.gada 26.maija kredīta līguma Nr.5122/6P13 un 2006.gada 21.novembra kredīta līguma Nr.11680/6H13 pakļautas patērētāju tiesību

tiesiskajam regulējumam.

Prasītāja iebilde, ka līguma noteikumi ir neapspriesti un netaisnīgi, ir nepamatota.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.pantā ietverta līguma neapspriešanas prezumpcija, bet, lai neapspriestu līguma noteikumu atzītu par netaisnīgu, ir nodibināms kāds no Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešajā daļā norādītajiem pamatiem, kas rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam un ir pretējs labticīguma prasībām, kas konkrētā lietā netiek konstatēts.

Kredīta līgums noslēgts pēc prasītājas brīvas gribas. Lietā nav pierādījumu, ka prasītājam, uzņemoties saistības, būtu bijuši šķēršļi iepazīties ar visiem kredīta līguma noteikumiem, izvērtēt un apspriest tos. Kredīta ņemšana ir personas tiesība, nevis pienākums un, slēdzot kredīta līgumu, personai ir pienākums izvērtēt iespējas parādu atdot līgumā noteiktā termiņā un kārtībā. Parakstot līgumu, prasītājs bankas noteikumus atzinis par sev pieņemamiem.

Tādējādi tiesas kolēģija nekonstatē, ka kāds no prasītājas apstrīdētājiem līguma punktiem būtu iekļauts līgumā neatbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteikumiem vai būtu ar tiem pretrunā. Nav konstatēti apstākļi, kas varētu kalpot par pamatu pušu starpā noslēgtā aizdevuma (kredīta) līguma punktu atzīšanai par netaisnīgiem un prasība ir noraidāma, kā to pamatoti izdarījusi pirmās instances tiesa.

Prasītājs pieteicis prasījumu atzīt par spēkā neesošiem no to noslēgšanas brīža Aizdevuma līgumu Nr.1 un Nr. 2 10.5.punkta 1) apakšpunktu sekojošā daļā: „un/vai apzināti sniedz (ir sniedzis) Bankai nepatiesas ziņas" un 10.5.punkta 9) apakšpunktu.

Aizdevuma līgumu 10.5.punkts nosaka gadījumus, kad bankas tiesības pieprasīt, lai kredītņēmējs atmaksā visu neatmaksāto kredīta summu, attiecīgi 1.apakšpunkts nosaka - un/vai apzināti sniedz (ir sniedzis) Bankai nepatiesas ziņas; 9.apakšpunkts nosaka - kredītņēmējs līgumā noteiktajā kārtībā nav informējis banku par saistību uzņemšanos vai arī banka pamatoti uzskata, ka papildus aizdevuma saistību uzņemšanās rezultātā kredītņēmēja finansiālais stāvoklis ir tik būtiski pasliktinājies, ka banka kredītu nebūtu izsniegusi, ja tas būtu tāds bijis uz līguma parakstīšanas dienu. Kredīta līgumu 10.5.9.punkts ir atzīstams par spēkā neesošu, jo tik nenozīmīga pārkāpuma, kas izriet no līguma 8.3.punktā minētā paziņošanas par citu saistību uzņemšanās nodomu pienākuma nepildīšanas rezultātā, iestājas nesamērīgi smagas sekas - līguma pirmstermiņa izbeigšana.

Prasītāja ieskatā minētie līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumi ir pārāk abstrakti un atkarīgi tikai no atbildētāja subjektīvā ieskata, kas prasītāju nostāda nevienlīdzīgā stāvoklī ar atbildētāju. Atbildētājs iekļāvis līgumos netaisnīgus un nevienlīdzīgus noteikumus, kuri ierobežo Prasītāja tiesības, kā arī līgumu noteikumi, izņemot līgumu būtiskās sastāvdaļas, faktiski vispār netika apspriesti, jo visiem aizņēmējiem tiek piedāvāts tipveida līgums.

Prasītājs nenoliedz, ka līgumu noslēgšanas brīdī nav norādījis esošās kredītsaistības, kā arī pēc Aizdevuma līgumu noslēgšanas prasītājs nav informējis atbildētāju par jaunām aizdevuma saistībām pret citām bankām.

Pirmās instances tiesa pamatoti atsaukusies uz Kredītiestāžu likuma 52.panta pirmo daļu (redakcijā spēkā uz līgumu noslēgšanas brīdi), kura noteica, ka Banka pirms un pēc kredīta izsniegšanas pastāvīgi pārbauda un dokumentē kredīta ņēmēja spēju pildīt līgumā noteiktās saistības un saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 73.pantu, pieprasot kredītu vai stājoties citās līgumattiecībās ar kredītiestādi, vai sniedzot pārskatu par saistību izpildes gaitu, klientam ir pienākums pēc kredītiestādes pieprasījuma sniegt tai pilnu un patiesu informāciju par savu finanšu stāvokli un īpašumu, arī par visiem īpašuma apgrūtinājumiem, kā arī citu informāciju, kas nepieciešama, lai kredītiestāde varētu pārliecināties, vai klients ir saistīts ar kredītiestādi vai veido kredītiestādei savstarpēji saistītu klientu grupu.

Tādējādi minētais, līgumā iekļautais, aizņēmēja pienākums vērtējams kā atbilstošs likuma prasībām Bankai ir tiesības pārliecināties, ka pārmērīgu saistību uzņemšanās neapdraud bankas iespējas atgūt aizdotos naudas līdzekļus, jo no papildus saistību uzņemšanās ir atkarīga prasītāja spēja pildīt no aizdevuma līgumiem izrietošās maksājumu saistības.

Minētajā līguma punktā nav noteikts kategorisks aizliegums patērētājam noslēgt

līgumus ar citām kredītiestādēm un uzņemties papildus saistības, bet gan noteikts pienākums paziņot par papildus saistību uzņemšanos, lai banka varētu izvērtēt, vai papildus saistību uzņemšanās neapdraud saistību pret banku izpildi.

Pie šādiem apstākļiem aizdevuma līgumā iekļautais pienākums paziņot par citu saistību uzņemšanos vai uzņemšanās nodomu nav vērtējams kā aizņēmēju ierobežojošs vai netaisnīgs.

Prasītājs apstrīd arī Aizdevumu līgumu II daļas 12.2.punktā ietverto šķīrējtiesas klauzulu, kurā strīdu izskatīšana paredzēta pēc prasītāja izvēles Latvijas Komercbanku asociācijas šķīrējtiesā vai vispārējās jurisdikcijas tiesā, līdz ar to secināms, ka šķīrējtiesas klauzulā noteikta izvēles iespēja pēc personas, kas ir prasītājs, izvēles ar prasību vērsties tiesā vai šķīrējtiesā, tādēļ attiecīgi patērētāja tiesības vērsties tiesā nav izslēgtas vai kavētas.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 7.punktu, par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas „izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā". Tāda klauzulas redakcija teorētiski paredz, ka var tikt aizskartas patērētāja intereses, kuras tiek aizskartas klasiskās šķīrējtiesas klauzulas gadījumā. Tādējādi šāds noteikums var nostādīt patērētāju savu tiesību realizācijai neizdevīgā stāvoklī, bet praksē bankas neizmanto savas piešķirtās tiesības griezties šķīrējtiesā. Pirmās instances tiesā atbildētāja pārstāve paskaidroja, ka 2015.gadā cēluši prasību pret /pers. A/ vispārējās jurisdikcijas tiesā un tas apstiprinās ar Tiesu informācijas sistēmā iekļautajiem datiem.

Pie šādiem apstākļiem nav pamata atzīst par spēkā neesošu šķīrējtiesas klauzulu.

Bez tam, prasītājs lūdz atsvabināt viņu no neizdevīgām nokavējuma sekām, atzīstot par spēkā neesošu AS „DnB NORD Banka" 2008. gada 30.oktobra paziņojumu Nr.002-07/1-01-136 par noslēgto kredīta līgumu pirmstermiņa izbeigšanu un kredīta saistību pirmstermiņa izpildīšanu no tās sagatavošanas dienas; atsvabināt no neizdevīgām nokavējuma sekām, atbrīvojot /pers. A/ no saistību izpildes pēc Aizdevuma līguma Nr. 1 saistību izpildes uz laiku no 2009.gada 10.janvāra līdz sprieduma šajā lietā likumīgā spēkā stāšanās dienai, attiecīgi proporcionāli pārceļot galējo aizdevuma atmaksas termiņu; atsvabināt no neizdevīgām nokavējuma sekām, atbrīvojot /pers. A/ no saistību izpildes pēc Aizdevuma līguma Nr. 2 saistību izpildes uz laiku no 2009.gada 10.janvāra līdz sprieduma šajā lietā likumīgā spēkā stāšanās dienai, attiecīgi proporcionāli pārceļot galējo aizdevuma atmaksas termiņu.

Tiesas kolēģija atzīst, ka prasība arī šajā daļā ir nepamatota un noraidāma, jo līgumu pirmstermiņa izbeigšana notikusi atbilstoši līguma nosacījumiem.

No lietas materiāliem redzams, ka atbildētājs 2008.gada 30.oktobrī nosūtījis prasītājam paziņojumu Nr.002-07/1-01-136 par noslēgto kredīta līgumu pirmstermiņa izbeigšanu un kredīta saistību pirmstermiņa izpildīšanu sakarā ar atbildētāja konstatētiem būtiskiem līguma pārkāpumiem - to, ka prasītājs nav informējis banku par savām esošajām un plānotajām jaunajām kredītsaistībām (lpp. 28-33).

Prasītāja norādītais par nespēju izpildīt saistības, jo valstī iestājusies ekonomiskā krīze, kā arī tas, ka prasītājs 2009.gada 10.janvārī cietis smagā negadījumā un ir darba nespējīgs, nav uzskatāms par nepārvaramas varas apstākļiem.

Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās valstī (ekonomiskā krīze) nav nepārvaramas varas apstāklis. Tas drīzāk būtu traktējams kā pārlieku lielas grūtības līguma izpildē, taču Civillikuma 1657.pants paredz, ka šādas grūtības (arī darījuma sevišķais smagums) nedod vienai pusei tiesību atkāpties no apsolītā.

Uzņemoties ievērojamas parādsaistības uz ilgstošu laika periodu, prasītājam bija jārēķinās arī ar varbūtību, ka dažādu apstākļu dēļ, var samazināties viņa ienākumi. Ievērojama apmēra kredītsaistību uzņemšanās ir saistāma ar paša prasītāja risku un atbildību.

Kā nosaka Civillikuma 1587.pants, līgums ir jāpilda. Pēc līgumsaistību uzņemšanās prasītāja gūtās galvas traumas un sekojošās grūtības pildīt

pielīgto nav pamats, lai secinātu, ka atbildētājs nodarbojas ar negodīgu komercpraksi, neapturot prasītāja saistību izpildi. Tādējādi nav pamata /pers. A/ atbrīvot no saistību izpildes.

Izvērtējot visus iepriekš minētos apstākļus kopumā, tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. A/ prasība ir noraidāma pilnā apjomā.

Vienlaicīgi tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa, lai gan atzinusi, ka prasītājs nav atzīstams par patērētāju, līguma nosacījumus izvērtējusi atbilstoši patērētāju tiesību aizsardzības likuma prasībām un pamatoti nonākusi pie secinājuma, ka prasība ir noraidāma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu no prasītāja valsts labā piedzenami ar tiesas pavēstu piegādāšanu saistītie izdevumi 14,46 EUR (4,27 EUR pirmās instances tiesā + 10,19 EUR apelācijas instances tiesā).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 195., 204.[1], 430., 432., 434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a:

/pers. A/ prasību pret AS DNB banka par līguma noteikumu atzīšanu par spēkā neesošiem, paziņojuma atzīšanu par spēkā neesošu un atsvabināšanu no neizdevīgām sekām, atbrīvojot no saistību izpildes, **noraidīt**.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 14,46 EUR *(*četrpadsmit *euro* 46 centi) apmērā.

Noteikt /pers.A/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Kurzemes apgabaltiesā un iemaksājot 300 EUR drošības naudu.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese R.Vīva

Tiesnese L.Kraule

Tiesnese J.Mauliņa